سرمقاله

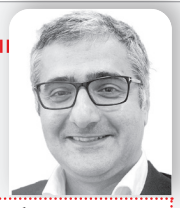

اگر تحریم با فساد همراه شود

دکتر محمدرضا فرزانگان/ استاد دانشگاه فیلیپس ماربورگ، آلمان

● تحریم‌های اقتصادی معمولا به‌عنوان راهی میانه میان دیپلماسی و جنگ معرفی می‌شوند. دولت‌های قدرتمند و سازمان‌های بین‌المللی از این ابزار برای محدود کردن درآمد، تجارت یا توان نظامی کشور هدف استفاده می‌کنند، بدون آنکه مستقیما وارد رویارویی نظامی شوند. در پس این نگاه؛ یک فرض ساده انگارانه قرار دارد، تحریم‌ها در همه کشورها تقریبا به یک شکل عمل می‌کنند. شواهد مطالعات نشان می‌دهند که این تصور بیش از حد ساده است.

تحریم به اقتصادی وارد می‌شود که پیش از آن نیز ساختار مشخصی از قدرت، توزیع منابع و کیفیت نهادی داشته است. در برخی کشورها، بودجه عمومی، ارز، اعتبار، مجوزهای وارداتی و قراردادهای دولتی با شفافیت نسبی توزیع می‌شوند. دولت نیز توان بیشتری برای شناسایی و حمایت از خانوارها و بنگاه‌های آسیب‌پذیر دارد. در گروهی دیگر از کشورها، دسترسی به منابع کمیاب تا حد زیادی به ارتباطات، امتیازات و نزدیکی به مراکز تصمیم‌گیری وابسته است. در چنین شرایطی، فشار خارجی می‌تواند شبکه‌های رانت را تقویت کند، نابرابری در توزیع منابع را افزایش دهد و زمینه نارضایتی و بی‌ثباتی داخلی را گسترش دهد. پیامد تحریم، از این منظر، به کیفیت نهادهایی وابسته است که هزینه‌ها و منافع آن را در داخل کشور توزیع می‌کنند.

یافته‌های یک مطالعه بین‌کشوری

در مطالعه‌ای که به همراه محمد الکردی البراوی در مجله اروپایی اقتصاد سیاسی منتشر کرده‌ایم، این پرسش را بررسی کردیم که آیا سطح فساد می‌تواند رابطه میان تحریم‌های اقتصادی و درگیری داخلی را تغییر دهد؟ این مطالعه داده‌های ۱۲۲ کشور را در فاصله سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۲۰ بررسی می‌کند. انواع مختلف تحریم، شامل تحریم‌های تجاری، مالی، تسلیحاتی و نظامی، با شاخص‌های تلفات ناشی از درگیری، درگیری داخلی و ثبات دولت مقایسه شده‌اند. برای اندازه‌گیری شرایط نهادی نیز از سطح فساد سیاسی در سال‌های پیش از هر مشاهده، استفاده شده است.

قوی‌ترین و باثبات‌ترین نتیجه به تحریم‌های تجاری و تلفات ناشی از درگیری مربوط است. در کشورهایی که سطح اولیه فساد پایین‌تر است، تحریم‌های تجاری با تلفات کمتر همراه هستند. این الگو می‌تواند نشان دهد که جوامع دارای نهادهای کارآمدتر، ظرفیت بیشتری برای جذب فشار خارجی دارند. یک توضیح احتمالی آن است که فشار خارجی برای مدتی همبستگی ملی ایجاد می‌کند. اعتماد بیشتر شهروندان به نهادهای داخلی نیز می‌تواند مانع از آن شود که فشار اقتصادی به خشونت و درگیری داخلی تبدیل شود. با افزایش فساد، جهت این رابطه تغییر می‌کند. در کشورهایی که پیش از تحریم فساد بیشتری دارند، تحریم‌های تجاری با افزایش تلفات ناشی از درگیری همراه می‌شوند. فساد از پیش اعتماد عمومی را فرسوده، منابع را به‌طور نابرابر توزیع و توان دولت را برای حمایت از خانوارها و بنگاه‌ها محدود کرده است. در نتیجه، فشار خارجی آسان‌تر به نارضایتی، بی‌ثباتی و خشونت داخلی تبدیل می‌شود.

براساس برآوردهای مطالعه، هنگامی که شاخص فساد سیاسی به حدود ۰.۶ در مقیاس صفر تا یک می‌رسد، رابطه میان تحریم تجاری و تلفات ناشی از درگیری مثبت و از نظر آماری معنادار می‌شود. در این سطح از فساد، تحریم‌های تجاری در نمونه مورد بررسی با حدود ۵۸ درصد تلفات بیشتر همراه هستند. در بالاترین سطوح فساد، این برآورد به حدود ۲۶۰ درصد می‌رسد. این ارقام پیش‌بینی قطعی برای هر کشور یا هر دوره تحریمی نیستند. آنها نشان می‌دهند که کیفیت نهادهای داخلی می‌تواند جهت و شدت پیامدهای تحریم را تغییر دهد. شواهد مربوط به تحریم‌های مالی و ثبات دولت نیز به اندازه نتایج تحریم‌های تجاری قوی نیست. از این رو، نتیجه اصلی مقاله به تحریم‌های تجاری و تلفات ناشی از درگیری مربوط است.

وقتی کمیابی به رانت تبدیل می‌شود

تحریم معمولا دسترسی به منابع را محدود و کمیابی را تشدید می‌کند. فساد بر نحوه توزیع و کنترل این منابع کمیاب اثر می‌گذارد. محدودیت دسترسی به ارز خارجی می‌تواند به شرکت‌ها و افرادی که از روابط و امتیازات بیشتری برخوردارند اجازه دهد سهم بزرگ‌تری از منابع محدود دریافت کنند. در مقابل، بنگاه‌های مستقل برای واردات مواد اولیه، تامین اعتبار و ادامه تولید با مشکلات بیشتری روبه‌رو می‌شوند.

بسته شدن مسیرهای رسمی تجارت نیز ارزش واسطه‌ها، قاچاق و کانال‌های مالی غیررسمی را افزایش می‌دهد. انتقال کالا و پول پرهزینه‌تر می‌شود و افرادی که به مسیرهای جایگزین دسترسی دارند، درآمد بیشتری کسب می‌کنند. در این فرآیند، بنگاه‌های رسمی ممکن است سهم‌بازار خود را از دست بدهند و شبکه‌های برخوردار از حمایت یا دسترسی ویژه تقویت شوند. کاهش درآمدهای دولت نیز رقابت بر سر منابع عمومی را تشدید می‌کند. در یک نظام نهادی کارآمد، دولت می‌تواند بخشی از زیان خانوارها و بنگاه‌های آسیب‌پذیر را جبران کند. در یک نظام غیرشفاف، منابع حمایتی ممکن است به‌طور نامتوازن توزیع شوند و سهم بیشتری به گروه‌های دارای نفوذ برسد.

درس‌هایی از ایران

تجربه ایران با بسیاری از سازوکارهای شناسایی‌شده در مطالعه سازگار است. تحریم‌های طولانی‌مدت با وابستگی به درآمدهای نفتی، محدودیت دسترسی به نظام مالی بین‌المللی و نقش گسترده دولت در تخصیص ارز و تنظیم تجارت خارجی همراه شده‌اند. این شرایط به نهادهای عمومی، بنگاه‌های برخوردار از امتیاز و واسطه‌های دارای دسترسی بیشتر، قدرت قابل توجهی در تعیین واردات، صادرات و تخصیص ارز داده است. تحریم‌ها با ضعف‌های داخلی، از جمله تعدد نرخ ارز، شفافیت ناکافی در برخی تخصیص‌ها، مقررات بی‌ثبات و محیط نامطمئن کسب‌وکار تعامل کرده‌اند. در نتیجه، بخشی از هزینه تحریم به خانوارها و بنگاه‌هایی منتقل شده است که قدرت چانه‌زنی و دسترسی کمتری دارند.

چه باید کرد؟

دولت‌های تحریم‌کننده معمولا می‌پرسند آیا تحریم می‌تواند درآمد، تجارت یا توان نظامی کشور هدف را کاهش دهد؟ محدود کردن آسیب به مردم عادی مستلزم بررسی نهادهایی است که هزینه‌های تحریم را در داخل کشور توزیع می‌کنند. پیش از اعمال تحریم‌های گسترده، شیوه تخصیص ارز، ساختار مالکیت بنگاه‌ها، شفافیت قراردادهای عمومی و ظرفیت نظام حمایت اجتماعی کشور هدف باید بررسی شود. تحریم‌هایی که این عوامل را نادیده می‌گیرند، ممکن است به تقویت شبکه‌های رانتی و انتقال هزینه‌ها به گروه‌های کم‌نفوذ منجر شوند.

کنترل فساد در این چارچوب، بخشی اساسی از سیاست مقابله با آسیب‌های تحریم است. تحریم وارد جامعه‌ای می‌شود که قدرت و منابع در آن از پیش به‌طور نابرابر توزیع شده‌اند و می‌تواند همان نابرابری‌ها را تشدید کند. ارزیابی تحریم باید سه پرسش را دربرگیرد: چه میزان فشار اقتصادی ایجاد می‌شود، چه گروهی آن را تحمل می‌کند و چه گروهی از کمیابی سود می‌برد. در غیاب شفافیت و کنترل فساد، فشار خارجی ممکن است به رانت بیشتر، اعتماد کمتر و درگیری داخلی شدیدتر منجر شود. بی‌ثباتی حاصل از تعامل تحریم و فساد نیز می‌تواند از مسیر مهاجرت، ناامنی منطقه‌ای و اختلال در تجارت، به بیرون از مرزهای کشور هدف سرایت کند.

معاون وزیر نفت در امور پالایش و پخش:

نرخ سوم بنزین ۱۰ هزار تومان شد، سهمیه‌ها تغییر نکرد

معاون وزیر نفت در امور پالایش و پخش با اعلام اینکه کارت‌های سوخت جایگاه‌ها همچنان بدون محدودیت در اختیار مردم خواهد بود، گفت: از بامداد ۱۷ شهریورماه تنها نرخ سوم بنزین از ۵۰۰۰ تومان به ۱۰ هزار تومان افزایش می‌یابد و نرخ‌های اول و دوم و سهمیه‌های مربوط به آنها بدون تغییر باقی می‌ماند.

کرامت ویس کرمی درباره جزئیات تغییر نرخ سوم بنزین اظهار کرد: نرخ اول بنزین برای خودروهای شخصی ۶۰ لیتر با قیمت هر لیتر ۱۵۰۰ تومان و نرخ دوم ۵۰ لیتر با قیمت هر لیتر ۳۰۰۰ تومان است و این سهمیه‌ها و قیمت‌ها تغییری نخواهند کرد. سهمیه نرخ اول و دوم موتورسیکلت‌ها نیز به ترتیب ۲۵ و ۲۰ لیتر باقی می‌ماند.

وی افزود: کارت‌های سوخت جایگاه‌ها همچنان در اختیار جایگاه‌داران خواهد بود و محدودیتی برای استفاده از آنها اعمال نمی‌شود، اما هدف از افزایش نرخ سوم، افزایش استفاده از کارت شخصی و کاهش وابستگی به کارت‌های جایگاه است.

معاون وزیر نفت گفت: پیش از اصلاحات انجام‌شده، حدود ۴۳ درصد سوخت‌گیری‌ها با کارت جایگاه و ۵۷ درصد با کارت شخصی انجام می‌شد که پس از اصلاحات، سهم کارت جایگاه به حدود ۲۶ درصد کاهش یافته است. به گفته وی، سهمیه‌های نرخ اول و دوم در مجموع حدود ۸۵ درصد نیاز سوختی مصرف‌کنندگان را پوشش می‌دهد.

ویس کرمی همچنین درباره صدور کارت سوخت گفت: تولید کارت افزایش یافته و متقاضیان می‌توانند مانند گذشته از طریق دفاتر پلیس +۱۰ درخواست خود را ثبت کنند. همچنین سامانه اینترنتی درخواست کارت هوشمند سوخت به نشانی fcs.niopdc.ir راه‌اندازی شده و متقاضیان می‌توانند با وارد کردن اطلاعات برگ سبز خودرو، کارت خود را به صورت حضوری یا پستی دریافت کنند.

وی افزود: در روش حضوری، کارت سوخت حتی در یک روز صادر و در ناحیه عملیاتی مربوطه تحویل متقاضی می‌شود.

ظرفیت ۴۰ میلیون مترمکعبی CNG

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با اشاره به ظرفیت CNG کشور گفت: ۲۵۰۰ جایگاه در سراسر کشور امکان عرضه روزانه ۴۰ میلیون مترمکعب CNG را دارند و حدود ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار خودروی دوگانه‌سوز در کشور وجود دارد.

وی با بیان اینکه مصرف CNG از حدود ۲۳ تا ۲۴ میلیون مترمکعب در روز در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ۱۴ میلیون مترمکعب کاهش یافته است، افزود: استفاده بیشتر خودروهای دوگانه‌سوز از CNG می‌تواند به کاهش مصرف بنزین کمک کند.

فاصله ۱۰ میلیون لیتری تولید و مصرف بنزین

ویس کرمی درباره وضعیت تولید و مصرف بنزین نیز گفت: در پنج ماه نخست سال ۱۴۰۵، میانگین تولید بنزین ۱۲۲ میلیون لیتر و مصرف ۱۳۲ میلیون لیتر در روز بوده است. این فاصله در شهریورماه بیشتر شده و میانگین توزیع بنزین به ۱۴۵ میلیون لیتر در روز رسیده، در حالی که تولید حداکثری حدود ۱۳۵ میلیون لیتر است.

وی با اشاره به افزایش مصرف در شهریورماه و اوج سفرها، تأمین بنزین و کاهش ناترازی را از برنامه‌های مستمر دولت عنوان کرد.

توسعه ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران همچنین از توسعه ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی در جایگاه‌های عرضه سوخت خبر داد و گفت: تاکنون بیش از ۲۲۰ متقاضی برای نصب این ایستگاه‌ها اعلام آمادگی کرده‌اند و هدف‌گذاری شده است تا پایان شهریورماه ۱۰۰ ایستگاه شارژ خودروهای برقی راه‌اندازی شود.

قطرات آب را چون لحظات زندگی ارج نهیم

وزارت نیرو
شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور (دانش بنیان)
شرکت آب و فاضلاب استان کرمان

آگهی مناقصه
شماره ۳۲۴/ الف / ۰۶-۱۴۰۵ م.ع
نوبت دوم

شرکت آب و فاضلاب استان کرمان در نظر دارد مناقصه عمومی با موضوع اجرا خط برق وکیل آباد نرماشیر به شماره سامانه ستاد ایران ۲۰۰۵۰۰۵۹۶۳۰۰۰۴۲۳ را با برآورد ۱۷.۲۵۶.۳۶۱.۸۰۱ ریال و مبلغ تضمین فرآیند ارجاع کار: ۸۶۲.۸۱۸.۰۹۰ ریال از محل اعتبارات عمرانی با حداقل تعداد: ۲ به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید. لذا از کلیه شرکت هایی که دارای گواهی معتبر صلاحیت انجام کار دارای حداقل رتبه ۵، در رشته نیرو می باشند دعوت می شود.

کلیه مراحل برگزاری مناقصات از دریافت اسناد مناقصات تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت سامانه ستاد به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

برنامه زمانی مناقصه:

تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۱۶ می باشد.
مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت ساعت ۱۹:۰۰ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۱۷
مهلت زمانی ارائه پیشنهاد ساعت ۱۹ روز شنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۸
تاریخ تحویل ضمانتنامه به دفتر حراست شرکت ساعت ۱۴:۰۰ تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۸
زمان بازگشایی پاکت ها ساعت ۰۸:۰۰ صبح روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۹

لازم به ذکر است:

در جلسه ی گشایش پاکات مناقصه یک نفر نماینده از هر کدام از شرکت کنندگان می تواند حضور داشته باشد.

ضمانت نامه میتواند به یکی از روشهای زیر ارائه شود:

الف ۱ - ضمانت نامه بانکی جهت شرکت در مناقصه لازم است شرکت کنندگان نسبت به ارائه ضمانت نامه فرایند ارجاع کار منطبق بر آخرین نسخه آیین نامه تضمین معاملات دولتی اقدام نمایند (بدیهی است ارائه ی هرگونه ضمانت نامه خارج از فرمت آئین نامه از جمله ضمالت نامه شرکت در مناقصه قابل پذیرش نمی باشد و شرکت کننده از ادامه روند مناقصه حذف خواهد شد.

ضمانت نامه مربوط به موضوع مناقصه باید به مدت ۹۰ روز از آخرین تاریخ تحویل پیشنهاد قیمت اعتبار داشته باشد و برای سه ماه نیز قابل تمدید باشد.

الف - ۲ فیش واریزی:

ارائه فیش واریز وجه نقد به حساب بانکی سپرده حساب زیر:

مناقصه های داخلی به حساب بانک ملت به شماره ۱۸۶۰۸۱۹۵۷۷ با شناسه واریز ۲۶۵۷۴۸۰۳۰۲۳۱۶۴ بنام شرکت آب و فاضلات کرمان
مناقصه های عمرانی به حساب IR760100000400102590714653 2 به نام تمرکز وجوه سپرده شرکت آب و فاضلاب به شناسه واریز ۹۲۹۲۱۸۷۰۰ ۲۴۰۰۱۰۲۵۹۰۷۱۴۶۵۳۲۰۰۰۰

آدرس کرمان بلوار ۲۲ بهمن - نبش بلوار ساوه ، شرکت آب و فاضلاب استان کرمان دفتر قراردادها و تلفن ۰۳۴۳۳۲۲۲۲۸۲

مدیریت روابط عمومی و آموزش همگانی